

Tillsynsplan 2025

1. Sammanfattning

Under året kommer tillsynsenheten att lägga stort fokus på tillsynen enligt penningtvättslagen. Arbetet kommer att omfatta både en översyn av enhetens interna arbetsmetoder för att ytterligare utveckla en riskbaserad tillsyn och en granskningsomgång av advokatbyråer.

Tillsynsenheten bedömer att behovet av fokuserad tillsyn kvarstår inom vissa av de särskilda granskningsområden som identifierades under 2024, särskilt unga advokatbyråer och ombildade juristbyråer. Uppföljande tillsynsinsatser kommer därför att genomföras inom dessa områden.

De särskilda granskningar som påbörjades under 2024, gällande advokater i styrelseuppdrag samt advokatsarbeten inom rekonstruktions- och konkursmarknaden, planeras att slutföras under året.

En ny särskild granskning kommer att fokusera på advokaters principalansvar för biträdande jurister. Dessutom avser enheten att analysera behovet av förebyggande insatser riktade till enmans- och fåmansbyråer. Målet är att identifiera eventuella riskområden och presentera förslag på lämpliga åtgärder för att stödja dessa byråer i deras verksamhet. Vidare planeras en särskild granskning av efterlevnaden av de kvalifikationskrav för offentliga försvarare som trädde i kraft vid årsskiftet.

Inom ramen för granskningar av principalansvar och tillsyn enligt penningtvättslagen planeras 40 advokatbyråer att bli föremål för särskild tillsyn under året. Den händelsestyrda tillsynen förväntas öka under året.

2. Inledning

Tillsynsenheten utgör en självständig funktion inom Advokatsamfundet och är avgränsad från övrig verksamhet. Enhetens arbete syftar till att upprätthålla en hög standard av juridisk kompetens och etik bland advokater, stärka förtroendet för advokatkåren och öka öppenheten och transparensen i advokatkåren.

Målet med tillsynsenhetens proaktiva tillsyn är att förebygga och förhindra att advokater agerar på ett sätt som står i strid med våra etiska regler. Tillsynen ska vara framåtsyftande och genom vägledning bidra till en förbättrad verksamhet. Tillsynsenheten har även en avgörande roll i att reagera på och hantera upptäckta överträdelser.

Enheten upprättar årligen en tillsynsplan som beslutas av Advokatsamfundets styrelse. Denna tillsynsplan avser verksamhetsåret 2025.

3. Metod och verksamhetsmål för tillsynsenheten

3.1 Mål för tillsynsenheten

Tillsynsenheten har följande mål för sin verksamhet:

- Att upprätthålla en hög standard av juridisk kompetens och etik bland advokater
- Att stärka förtroendet för advokatkåren
- Att öka öppenheten och transparensen i advokatkåren
- Att stärka tilliten till advokaters oberoende

3.2 Metod för tillsyn

Tillsynsenheten kan utöva tillsyn genom följande metoder:

- Hantering av signaler från kåren, allmänheten, media och övriga

- Skriftlig informationsinhämtning genom särskilt anpassade granskningsrapporter till den granskade advokaten/advokatbyrån
- Fysiska eller digitala byråbesök
- Bokföringsgranskningar
- Inhämtande av allmänna handlingar från domstolar och andra myndigheter
- Uppföljning

3.3 Tillsynsenhetens befogenheter

Tillsynsenheten har följande befogenheter när den utövar sin tillsyn:

- Att begära in information och handlingar från advokater och advokatbyråer
- Att genomföra byråbesök fysiskt och digitalt
- Att anmoda advokater och advokatbyråer att avhjälpa konstaterade brister samt följa upp vidtagna åtgärder
- Att lämna förslag till styrelsen om att inleda bokföringsgranskning av advokat
- Att ge förslag om att inleda disciplinförfaranden till styrelsen, genom generalsekreteraren, när tillsynsenheten anser att en överträdelse har begåtts

3.4 Den granskade advokaten/advokatbyråns skyldigheter

Advokater och advokatbyråer har följande skyldigheter:

- En advokat är enligt 8 kap. 6 § första stycket rättegångsbalken skyldig att lämna de uppgifter till samfundet som behövs för tillsynen
- Uppgiftsskyldigheten bryter den sekretess som annars gäller för advokater i förhållande till klienter

3.5 Hantering av uppmärksammade brister

I de ärenden där brister uppmärksammas av tillsynsenheten, ges den granskade advokaten/advokatbyrån i regel möjlighet att inom viss tid avhjälpa bristen/bristerna. Tillsynsenheten följer sedan skriftligen, eller genom digitala eller fysiska besök, upp huruvida åtgärderna varit tillräckliga för att avhjälpa den konstaterade bristen/bristerna. I samband med uppföljningen tar tillsynsenheten ställning till om ett disciplinärt ärende ska initieras.

4. Händelsestyrd tillsyn

Tillsynsenheten inleder tillsynsärenden baserat på uppgifter som kommer till Advokatsamfundets kännedom. Denna egeninitierade, reaktiva tillsyn kan aktualiseras genom:

- Omständigheter som kommer samfundet till känna från externa parter
- Omständigheter som uppmärksammas genom media eller genom dialog med externa aktörer
- Uppgifter som följer av uppgifts- eller rapporteringskyldighet till samfundet¹
- Omständigheter som framkommer inom ramen för Advokatsamfundets tillsyns- och övriga verksamhet

Om tillsynen visar att det föreligger en överträdelse, ger tillsynsenheten förslag till styrelsen – på generalsekreterarens initiativ – att ärendet ska hänskjutas till disciplinnämndens prövning.

Det totala antalet tillsynsärenden inom ramen för den händelsestyrda tillsynen uppgick till 115 under 2024. I takt med att tillsynsenhetens arbete får större synlighet och uppmärksamhet förväntas antalet ärenden öka något under året.

---

¹ Här åsyftas advokaternas uppgiftsskyldighet att avge revisorsrapport samt domstolarnas skyldighet att rapportera vissa kostnadsräkningsärenden samt om fällande domar avseende advokater.

4.1 Extern information

Tillsynsenheten kan initiera ett tillsynsärende baserat på uppgifter från olika källor. Exempel på sådana källor är medieuppgifter, information om misstänkt brottslighet samt uppgifter som erhålls genom dialog med myndigheter och domstolar. Dessutom kan tillsynsenheten hantera uppgifter från allmänheten som inte lämpar sig för det sedvanliga disciplinförfarandet.

Under 2024 inleddes totalt 35 tillsynsärenden i denna kategori. Antalet ärenden kan förväntas öka något under året.

4.2 Kostnadsräkningsärenden

Domstolar och myndigheter som beslutar om ersättning från allmänna medel till exempelvis offentliga försvarare, målsägandebiträden eller särskilda företrädare för barn är skyldiga att rapportera till Advokatsamfundet när den yrkade ersättningen för en advokat sätts ned avsevärt. Tillsynsenhetens proaktiva tillsyn inom detta område syftar till att förebygga oskäliga kostnadsdebiteringar av rättsliga biträden. Under 2024 inkom totalt 242 rapporter.

Tillsynsärenden kan inledas med anledning av rapporterade ersättningsbeslut. Under 2024 inleddes 43 sådana ärenden.

Tillsynsenheten har under året uppmärksammat en potentiell underrapportering från landets domstolar och myndigheter. I syfte att förbättra rapporteringen planeras en informationssatsning under 2025, vilket förväntas leda till en ökning av antalet rapporter och tillsynsärenden.

4.3 Restförda skatteskulder

Advokatsamfundet underrättas löpande om advokatbyråers skuldsättning hos Kronofogdemyndigheten. Tillsynsenhetens granskning fokuserar på advokatbyråer med restförda skatteskulder. Om upprepade tillskrivningar inte

resulterar i att skulden regleras eller om advokaten inte lämnar något svar, inleds ett ärende.

Under 2024 inleddes fem ärenden inom denna kategori. Antalet ärenden förväntas ligga på en liknande nivå under 2025.

4.4 Revisorsärenden

En advokat som bedriver egen verksamhet är skyldig att utse en revisor som kan intyga att bokföringen sker enligt lag och Advokatsamfundets bokföringsreglemente och riktlinjer för vidareutbildning. Advokat som bedriver verksamhet har att inom sju månader efter utgången av varje räkenskapsår komma in med revisorsrapport till samfundets kansli.

Brister som uppmärksammas avseende bokföring, förvaltning av klientmedel eller uppfyllande av utbildningskrav, samt utebliven revisorsrapport inom utsatt tid, leder till att ett tillsynsärende initieras.

Under 2024 inleddes 35 revisionsärenden. En eventuell ökning av tillsynsärenden kan förväntas med hänsyn till nya krav på redovisning av alla bolag inom advokatstrukturen.²

5. Riskbaserad tillsyn

Den riskbaserade tillsynen fokuserar på områden där behovet av förebyggande åtgärder bedöms vara som störst. Genom dessa tillsynsinsatser kan brister identifieras och åtgärdas, samtidigt som underlag tas fram för vägledande insatser riktade mot advokatkåren. Iakttagelser från granskningsärenden kan även leda till att förslag lämnas till styrelsen – via generalsekreteraren – om att inleda disciplinförfaranden.

Under året kommer följande att utgöra fokusområden:

---

² Läs mer om de uppdaterade kraven [här](#).

5.1 Principalansvaret

Granskningen avser advokaters principalansvar och den närliggande frågan om biträdande juristers arbetsvillkor. Advokater är skyldiga att följa god advokatsed och att säkerställa att övrig personal också gör det. En advokat eller ett advokatbolag får anställa biträdande jurister för att bistå verksamheten. Om flera advokater är verksamma på samma byrå ska det klargöras vem som ansvarar för instruktion och tillsyn av de biträdande juristerna.

Enligt disciplinnämndens praxis har en advokat med tillsynsansvar för en biträdande jurist ett nästintill strikt ansvar. Den ansvariga advokaten riskerar disciplinära påföljder om det etiska regelverket inte efterlevs. Biträdande jurister får inte anställas under villkor som omöjliggör en betryggande övervakning av deras arbete. Inte heller får de anställas på oskäliga villkor, exempelvis lönevillkor som är utformade i konkurrensbegränsande syfte eller som gör det svårt för juristen att få en rimlig inkomst.

Särskilt för nyanställda biträdande jurister gäller att rörlig lön eller provisionsbaserad ersättning inte får vara utformad på ett sätt som riskerar att leda till en oskälig lönesituation. Advokater har även en skyldighet att motverka sexuella trakasserier och diskriminering, främja lika rättigheter och möjligheter, samt säkerställa en god arbetsmiljö på advokatbyrån.

Advokatsamfundet har inom ramen för inträdesförfarandet fått indikationer på att biträdande jurister i enstaka fall anställs med lönevillkor som inte är förenliga med det etiska regelverket. Det har även framkommit tecken på att övervakningen av biträdande jurister inte alltid sker på ett betryggande sätt. Om dessa problem inte adresseras riskerar det på sikt att påverka både klienterna och advokat kårens tillväxt negativt. Därför är detta ett prioriterat granskningsområde.

Denna granskning kommer att genomföras under perioden februari till juni 2025 och kommer att omfatta cirka 20 advokatbyråer. Granskningen inleds

med skriftlig informationsinhämtning, och vid behov kan digitala eller fysiska byråbesök genomföras.

De utvalda advokatbyråerna kommer att granskas i separata ärenden.

Resultatet av granskningen kommer att redovisas i en sammanfattande rapport med analys och rekommendationer.

5.2 Förebyggande och stödjande insatser

Fokusområdet handlar om att analysera förutsättningarna för ett mer förebyggande arbetssätt och att identifiera eventuella behov av nya verktyg för att säkerställa god regelefterlevnad bland advokater.

Tillsynsenheten har under det gångna året observerat att samtliga disciplinnämndsbeslut som rör advokater som inte svarat på förelägganden från Advokatsamfundet avser advokater verksamma på enmans- eller fåmansbyråer. Om oförutsedda händelser inträffar, såsom allvarlig sjukdom eller annan ohälsa, kan det saknas kollegor eller administrativ personal som kan stödja advokaten i att fullgöra sina åtaganden. Detta är särskilt relevant för advokater på mindre byråer.

Sådana situationer kan leda till betydande ekonomiska konsekvenser för den enskilde advokaten och riskerar ytterst att påverka klienternas intressen. Det är därför angeläget att utvärdera de verktyg Advokatsamfundet förfogar över idag för att hantera dessa frågor, samt att bedöma behovet av nya verktyg framöver. Ett sådant verktyg kan vara någon form av kollegialt samtal med den berörda advokaten, som kan verka både förebyggande och stödjande.

Arbetet med denna fråga kommer att pågå under perioden april till oktober.

Tillsynsenheten kommer vid sin analys att bland annat beakta regelverken i de nordiska grannländerna och inhämta information från enskilda ledamöter samt lokalavdelningar. Resultaten av arbetet kommer att redovisas i en rapport som innehåller analys och rekommendationer.

5.3 Advokater i styrelseuppdrag

Tillsynsenhetens tillsynsplan för 2024 pekade ut advokater i bolagsstyrelser som ett särskilt granskningsområde. Arbetet med denna granskning har påbörjats under hösten 2024 och har inkluderat informationsinhämtning samt möten med advokater och andra rättsliga aktörer. Syftet har varit att identifiera utmaningar, risker och behov kopplade till advokaters styrelseuppdrag.

Den genomförda informationsinhämtningen har visat på behovet av en tydlig och praktisk vägledning för advokater som åtar sig styrelseuppdrag. Detta förslag om en ny vägledning syftar till att underlätta för advokater att hantera sina uppdrag på ett sätt som inte bara efterlever god advokatsed utan också stärker förtroendet för advokatkåren. Framtagandet av en ny vägledning utgör därför årets tredje fokusområde.

Det finns flera utmaningar kopplade till advokaters styrelseuppdrag. Det kan vara svårt att avgöra när ett styrelseuppdrag utgör advokatverksamhet, vilket skapar osäkerhet för advokater. Dubbla roller kan skapa lojalitetsproblem och i vissa fall strida mot god advokatsed. Även när inga formella regelbrott konstaterats kan situationer påverka förtroendet för både de enskilda advokaterna och advokatkåren som helhet. Det har vidare rapporterats att advokater kan placeras i bolagsstyrelser för att utnyttja advokatsekretessen och försvåra brottsutredningar. Detta kan allvarligt påverka rättsprocesser och advokatkårens förtroende.

En praktisk vägledning kommer att tas fram för advokater som åtar sig styrelseuppdrag. Syftet med vägledningen är att:

- Klargöra vilka styrelseuppdrag som kan klassas som advokatverksamhet
- Ge konkreta rekommendationer för hur advokater bör hantera frågor som intressekonflikter, oberoende och klientregistrering
- Tydliggöra det ansvar och de skyldigheter som följer för advokater som tar på sig styrelseuppdrag

- Förebygga risker för att advokatsekretessen utnyttjas för att försvåra brottsutredningar

En arbetsgrupp bestående av advokater och representanter från tillsynsenheten kommer att tillsättas för att utarbeta vägledningen. Gruppen bör dra nytta av erfarenheter från de nordiska samfunden och beakta praxis från disciplinnämnden.

Den föreslagna vägledningen förväntas öka tydligheten och tryggheten för advokater som åtar sig styrelseuppdrag, samtidigt som den stärker förtroendet för advokatkåren. Den kommer också att ge Advokatsamfundets ledamöter en gemensam referensram för att hantera dessa uppdrag på ett etiskt och juridiskt korrekt sätt och minska risken för att advokatsekretessen otillbörligt utnyttjas i brottsupplägg.

5.4 Advokatsamarbeten inom rekonstruktions- och konkursmarknaden

Enheten har under 2024 inlett tillsynsärenden mot advokater som har etablerat samarbeten med företag inom rekonstruktions- och konkursmarknaden. Dessa företag erbjuder rådgivning inför eventuella insolvensförfaranden och agerar som ombud för gäldenärer under företagsrekonstruktion.

Utifrån de uppgifter som har kommit in till tillsynsenheten kan bland annat de ackvisitionsmetoder som används av externa aktörer i vissa fall ifrågasättas, särskilt vad gäller deras förenlighet med det advokatetiska regelverket.

Med anledning av de iakttagelser som har gjorts har beslutades under 2024 att inleda en särskild granskning av dessa samarbeten samt andra frågeställningar på området.

Arbetet fortsätter under 2025 och kommer att avslutas under året genom en rapport.

5.5 Efterlevnaden av kvalifikationskrav för offentliga försvarare

Från och med den 1 januari 2025 införde Advokatsamfundet nya kvalifikationskrav för advokater som åtar sig uppdrag som offentliga försvarare. Dessa krav omfattar både erfarenhet och utbildning. För att åta sig offentliga försvararuppdrag i mål där brottets straffminimum är fyra års fängelse eller mer krävs minst fem års erfarenhet av försvararuppdrag som advokat samt genomgången brottmålsutbildning särskilt inriktad på mål med allvarlig brottslighet, motsvarande 18 utbildningstimmar.

Tillsynsenheten kommer under 2025 att särskilt fokusera på att övervaka efterlevnaden av dessa kvalifikationskrav. Detta innefattar att säkerställa att advokater som åtar sig offentliga försvararuppdrag uppfyller de fastställda erfarenhets- och utbildningskraven. Genom regelbundna kontroller och uppföljningar kommer enheten att verifiera att advokater har registrerat sina meriter korrekt i Advokatsamfundets matrikel. Vid eventuella avvikelser eller brister kommer tillsynsärenden att inledas.

6. Fortsatt och uppföljande tillsyn

Under 2025 kommer tillsynsenheten att genomföra olika former av uppföljande granskningar. Granskningarna ska bland annat fokusera på enskilda ärenden där enheten behöver bekräftelse på att nödvändiga åtgärder har vidtagits.

Tillsynsenheten bedömer att det fortsatt finns ett behov av tillsyn inom de särskilda granskningsområden som identifierades under 2024, som avsåg unga advokatbyråer och ombildade juristbyråer. Dessa områden kommer därför att vara föremål för fortsatt tillsyn även under 2025.

Nya advokatbyråer som drivs av advokater som nyligen inträtt i yrket och där verksamheten huvudsakligen finansieras av allmänna medel kommer att bli föremål för särskild bevakning. Genom tillskrivningar och andra tillsynsåtgärder säkerställs att dessa byråer bedrivs i enlighet med god advokatsed och gällande regelverk. Vidare kommer advokater som tidigare

drivit juristbyrå och därefter ombildat sin verksamhet till advokatbyrå efter inträde i Advokatsamfundet att omfattas av uppföljande kontorsbesök. Dessa besök ska genomföras inom ett år från inträdet och syftar till att säkerställa att verksamheten uppfyller samfundets krav och riktlinjer.

Under den särskilda granskning av advokatkontor som tillsynsenheten genomförde under 2024, framkom att ett antal advokatbyråer använde sig av s.k. skrivbordsplatser på kontorshotell. Det kan ifrågasättas om denna typ av kontorslösning är förenlig med diskretions- och tystnadsplikten. Under 2025 kommer tillsynsenheten att utreda frågan närmare och arbeta fram ett förtydligande avseende skrivbordsplatser på kontorshotell.

7. Tillsyn enligt penningtvättslagen

Advokatsamfundet har ett särskilt reglerat ansvar att säkerställa att advokater och advokatbyråer fullgör sina skyldigheter enligt penningtvättslagen.

Under 2024 granskade tillsynsenheten totalt 100 advokatbyråer. Under våren 2025 planerar enheten att genomföra en omfattande översyn av sina interna arbetsmetoder och verktyg. Arbetet kommer bland annat att omfatta revidering av granskningsrapporter, utveckling av tekniska lösningar för att möjliggöra ett mer riskbaserat urval av tillsynsobjekt, samt att komplettera nuvarande tillsynsmetoder med platsbesök och detaljerade granskningar av transaktionshistorik på klientmedelskonton.

Granskningar av enskilda advokatbyråer planeras att återupptas under hösten 2025. Preliminärt ska 20 advokatbyråer granskas, valda utifrån ett riskbaserat urval.

Samtliga medarbetare på tillsynsenheten deltar i Samordningsfunktionen mot penningtvätt och finansiering av terrorism, som leds av Polismyndigheten. Under 2025 kommer en stor del av detta arbete att fokusera på uppdateringen av den nationella riskbedömningen, där advokatbranschen kommer att behandlas särskilt, samt förberedelser inför FATF:s granskning av Sverige 2027.

Inom ramen för Samordningsfunktionens arbete planeras också utbildnings- och informationsinsatser.

Tillsynsenhetens medarbetare kommer under året att undervisa i Advokatsamfundets subventionerade kurser inom ämnet penningtvätt. Arbetet med att ta fram en ny vägledning för advokater och advokatbyråer om penningtvättslagen kommer också att påbörjas under 2025, där medarbetare från tillsynsenheten kommer att delta aktivt.

8. Övrig verksamhet

Under 2025 kommer tillsynsenhetens medarbetare att fortsätta hålla externa föreläsningar om enhetens verksamhet och även bidra med föreläsningar inom Advokatakademiens regi. Under 2024 har enheten etablerat dialoger med flera domstolar och myndigheter, och detta arbete kommer att fortsätta under 2025 med ambitionen att utöka samarbetet och nå fler aktörer.

Därtill kommer tillsynsenhetens medarbetare att aktivt delta i Advokatsamfundets arbetsgrupper under året för att bidra till utvecklingen av samfundets verksamhet och stödja tillsynens övergripande mål.

9. Uppföljning och utvärdering

Tillsynsenheten ska regelbundet följa upp och utvärdera sitt arbete med förebyggande åtgärder för att säkerställa effektivitet och kvalitet. Efter varje avslutat år ska enheten upprätta en rapport som sammanfattar utvärderingen och redovisar resultaten av det genomförda arbetet. Den årliga tillsynsplanen utgör grunden för denna rapport och fungerar som en vägledning för att utvärdera uppnådda mål och identifiera utvecklingsområden inför kommande år.